

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และที่มาของปัญหา

โคพื้นเมืองไทยเป็นโคที่มีขนาดเล็ก เลี้ยงง่าย สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี และ ใช้ประโยชน์จากทุ่งหญ้าคุณภาพต่ำได้ดี แม้โคสามารถให้ผลผลิตลูกได้ปีละตัว นอกจากนี้ จีรสิทธิ์ และคณะ (2518) รายงานว่า พื้นฐานที่ดีที่สุดในการปรับปรุงโคเนื้อสำหรับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย คือ โคพื้นเมืองซึ่งเป็นโคในเผ่า *Bos Indicus* เป็นโคที่มีความสามารถทนทานต่ออากาศร้อนและสามารถอยู่ในเขตทรก้นคาร อันซุกซุมไปด้วยโรคและแมลงได้ดีกว่า โคยุโรป (*Bos Taurus*) อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันเกษตรกรมีการเลี้ยงโคพื้นเมืองลดลงแต่จะไปสนใจเลี้ยงโคลูกผสมที่มีสายเลือดของโคยุโรปสูง ๆ เนื่องจากมีการเจริญเติบโตที่ดีกว่า และสวยงามกว่า แม้ว่าโคพื้นเมืองมีข้อดีกว่าโคลูกผสม แต่ข้อเด่นโคพื้นเมืองมีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่า สามารถให้ลูกสม่มาเสมอทุกปี (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์, 2545 และ ศรีเทพ, 2548) สุทธิพงศ์ และคณะ (2546) รายงานว่า การเลี้ยงโคพื้นเมืองส่วนใหญ่แล้วเป็นการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อย ในลักษณะผสมผสานในระบบไร่นา สภาพพื้นที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นที่สาธารณะของหมู่บ้าน หรือเป็นพื้นที่ป่าเขาที่ไม่ห่างไกลมากนักกับชุมชน การเลี้ยงโคยังคงอาศัยแหล่งอาหารตามธรรมชาติเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังขาดการรวมกลุ่มอย่างเป็นระบบ และขาดความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย ขาดข้อมูลด้านพื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ ญาณิน (2550) พบว่า ระบบการเลี้ยงแบบปล่อยทุ่งหญ้าธรรมชาติภายใต้การเลี้ยงดูของเกษตรกรรายย่อย 1 ล้านครอบครัว ยังเป็นการเลี้ยงโคเนื้อที่เป็นอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนระดับรากหญ้าในเขตชนบท โดยมีการลงทุนต่ำหรือไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ทำให้การเจริญเติบโตต่ำ ดังนั้น ในการพัฒนาการเลี้ยงโคพื้นเมืองให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบข้อมูลพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบวิธีการเลี้ยงที่เหมาะสม การจัดการแปลงพืชอาหารหยาบสำหรับโคพื้นเมือง เพื่อการผลิตเนื้อโคพื้นเมืองอย่างมีคุณภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาสมรรถภาพการผลิตโคพื้นเมือง โดยใช้การตอบสนองดังต่อไปนี้

1.2.1.1 น้ำหนักตัวที่เพิ่ม

1.2.1.2 อัตราการเจริญเติบโต

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาสมรรถภาพการผลิตโคพื้นเมือง ที่ได้รับการเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มในแปลงหญ้ากินนีสีม่วง โดยปล่อยแทะเล็มในอัตรา 1 ตัวต่อไร่ มีระยะเวลาในการทดสอบ 150 วัน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ได้ข้อมูลพื้นฐานการผลิตของโคพื้นเมือง

1.3.2 ทราบแนวทางในการพัฒนาการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์เพื่อการผลิตโคพื้นเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY